

NGŨ LIỆU THAM KHẢO THỂ LOẠI THƠ HIỆN ĐẠI

1.

Xuân

*Luống đất thơm hương mùa mới dậy,
Bên đường chân rộn bước trai tơ.
Cây xanh cành đẹp xui tay với;
Sóng mát tràn xuân nước đậm bờ.*

*Ồ những người ta đi hóng xuân
Cho tôi theo với, kéo tôi gần!
Rộn ràng bước nhịp hương vương gót,
Nhựa mạnh tuôn trào tưởng dính chân.*

*Bắt gặp mùa tươi lên rún rẩy
Trong cành hoa trẻ, cổ chim non.
- Có ai gửi ý trong xuân cũ,
Đất nở mùa xuân vẫn chẳng mòn.*

(Huy Cận, *Tuyển tập Huy Cận* - NXB Văn học, Hà Nội, 1978)

* Chú thích:

Huy Cận (1919-2005), tên thật là Cù Huy Cận, là một trong những gương mặt tiêu biểu của phong trào Thơ Mới Việt Nam. Ông nổi tiếng với phong cách thơ trữ tình sâu lắng, giàu cảm xúc và triết lý về vũ trụ, thiên nhiên, con người, với cảm thức buồn man mác và nỗi hoài vọng về kiếp người nhỏ bé. Sau Cách mạng, thơ Huy Cận chuyển hướng ca ngợi lao động, cuộc sống mới. Ông không chỉ là nhà thơ lớn mà còn là một nhà văn hóa, chính trị gia có nhiều đóng góp cho nền văn học hiện đại Việt Nam.

2.

Mùa hoa roi

*Bây giờ mùa hoa roi
Trắng một vùng Quảng Bá
Sóng ven hồ cứ vỗ
Anh một vùng cây tre*

*Ta đến rồi ta đi
Bao lần anh có nhớ
Dưới vòm cây lặng lẽ
Dưới vòm cây chờ mong*

*Cánh bướm trôi ngoài sông
Bò tập cày trên bãi*

*Qua nắng sớm mưa chiều
Qua chặng đường tàn phá
Qua rất nhiều nỗi khổ
Qua rất nhiều niềm vui...*

*Anh có nghe hoa roi
Quanh chỗ mình đứng đó
Hoa ơi sao chẳng nói
Anh ơi sao lặng thinh
Đốt lòng em câu hỏi:
"Yêu em nhiều không anh?"*

*Nâu một vùng đất mới
Đợi tay người gieo trồng...*

(Xuân Quỳnh, *Thơ với lời bình* - Vũ Quần
Phương, NXB giáo dục, 2001)

*Anh có đi cùng em
Đến những miền đất lạ
Đến những mùa hái quả
Đến những ngày thương yêu*

* Chú thích:

- Xuân Quỳnh (1942-1988) tên thật là Nguyễn Thị Xuân Quỳnh, sinh tại xã Văn Khê, thị xã Hà Đông, tỉnh Hà Tây (nay là phường La Khê, quận Hà Đông, Hà Nội). Xuân Quỳnh được coi là nhà thơ nữ hàng đầu của nửa cuối thế kỷ XX.

- Chủ đề thơ Xuân Quỳnh thường là những vấn đề nội tâm: kỷ niệm tuổi thơ, tình yêu gia đình... Hiện thực xã hội, sự kiện đời sống hiện diện như một bối cảnh cho tâm trạng. Do vậy thơ Xuân Quỳnh hướng nội, rất tâm trạng cá nhân nhưng không là thứ tháp ngà xa rời đời sống. Thơ Xuân Quỳnh giàu tình cảm, sâu sắc và tinh tế nhưng lẫn khuất phía sau tình cảm ấy lại là tư tưởng có tính khái quát, triết lý.

3.

Bao nhiêu thương nhớ cho vừa

*Bao nhiêu thương nhớ cho vừa
nếu mình không biết bao dung với ước mơ?*

*Không có yêu thương nào đủ nếu từng ngày vẫn hỏi sao chúng ta không tốt hơn ngày xưa
cần thêm nữa những vòng tay hơi ấm
cần thêm nữa những hỏi han chăm sóc
cần thêm nữa những bình yên đủ rộng
để trú vào...*

*Chúng ta tham lam như một người đang khát nhìn dòng nước đổ xuống từ trên cao
chỉ muốn ngửa mặt cả đời để uống lấy
không cần bon chen nhưng cũng không cần che đậy
chúng ta giữ chặt lấy
một con người...*

*Bao nhiêu thương nhớ cho vừa
nếu chúng ta luôn so sánh niềm vui?*

*Khi ngoài kia nhiều những con người không làm gì vẫn hạnh phúc
ánh mắt không nhìn vào bên trong mà tràn ra ngoài những ngờ vực
để bàn tay lúc nào cũng vung lên phân bua với nước mắt
vì một người mà khóc*

cho những điều mình cần...

*chúng ta không biết cảm ơn như những điều hiển nhiên phải đến rất gần
và cứ thế cầm lên thật đơn giản
cuộc đời có nghĩa vụ cho mình một mùa gió mát
mình chỉ mỉm cười đón nhận
rồi hân hoan...*

Bao nhiêu thương nhớ cho vừa

nếu mình không biết mình đang đi đến gần hơn nỗi buồn của một đứa trẻ thơ!

(Nguyễn Phong Việt, *Mình sẽ đi cuối đất cùng trời*, NXB Phụ nữ, 2019)

* Chú thích:

Nguyễn Phong Việt (sinh năm 1980) là một nhà thơ đương đại được đông đảo bạn đọc yêu thích nhờ phong cách thơ trữ tình, giàu cảm xúc và gần gũi với tâm hồn con người hiện đại. Anh xuất thân là phóng viên báo Tuổi Trẻ, sau đó chuyển sang làm việc trong lĩnh vực truyền thông.

Thơ của ông tập trung vào những cung bậc cảm xúc trong tình yêu, nỗi buồn, sự mất mát và hành trình chữa lành tâm hồn. Với lối viết giản dị nhưng sâu sắc, thơ Nguyễn Phong Việt chạm đến nỗi lòng của nhiều độc giả, đặc biệt là giới trẻ.

4.

Bốn mùa

*Rít rít mùa xuân đến
rừng mượt nhựa xanh rờn
suối vỡ oà giã ngọc
gió ngọt ngào hương tuôn.*

*Tơ trời bổng hanh khan
sỏi đường không ám nữa
cây bàng cong lưỡi lửa
gọi đông về trắng phau.*

*Rồi mùa hạ lại sang
trời xanh như cổ tích
nổi chi rìng uấn khúc
ve thao thiết ngắn dài?*

*Nhớ cô giảng hôm nào
"nước Việt mình đẹp mãi
đủ bốn mùa cây trái"
em thắm ước bên vườn.*

*Mùa thu nhẹ gót hài
đến trước thềm, ngập ghé
trong vườn em bước khẽ
sợ giẫm vàng thu tan.*

*Xin xuân hạ chút hương
điểm sắc vàng thu nữa
sớm này em gõ cửa
tặng cô cả bốn mùa.*

(Phạm Duy Nghĩa, *Văn học và tuổi trẻ*, số tháng 9, năm 2022)

* Chú thích:

Phạm Duy Nghĩa (sinh ngày 11 tháng 1 năm 1973 tại Yên Bình, Yên Bái) là một nhà văn Việt Nam, được biết đến với những truyện ngắn mang đậm chất thơ, thường lấy bối cảnh miền núi phía Bắc. Ông hiện là Phó Tổng biên tập Tạp chí Văn nghệ Quân đội. Với những đóng góp đáng kể cho văn học Việt Nam, Phạm Duy Nghĩa đã nhận được nhiều giải thưởng, trong đó có Giải Nhất cuộc thi truyện ngắn báo Văn nghệ (Hội Nhà văn Việt Nam) năm 2003-2004 và Giải thưởng Hội Nhà văn Hà Nội năm 2022. Ngoài văn xuôi, ông còn sáng tác thơ và viết nghiên cứu phê bình văn học, thể hiện sự đa dạng trong sáng tác và đóng góp cho nền văn học Việt Nam.

5.

Đừng quên lịch sử

Lịch sử:

*Có buổi bình minh rạng rỡ
Vua đi cấy trai ra biển, gái lên rừng...
Những tộc người lăm lạp vỡ hoang
Lấn biển, trồng rừng, đắp đê, ngăn bão*

Lịch sử còn là:

*Những trang chứa núi xương sông máu!
Đã đổ ra để ngăn nạn xâm lăng
Để đến ngày nay còn có một Việt Nam
Mà truyền mãi cho muôn đời con cháu*

Lịch sử đầy:

*Viết bằng mồ hôi và máu
Hết đời này lại tiếp đời sau...*

*Cha ông nếu chẳng bắc cầu
Còn đâu lịch sử còn đâu giống nòi
Đừng quên lịch sử ai ơi!*

(Đỗ Văn Tuyền - *Văn học và tuổi trẻ*, số tháng 9, năm 2022)

* Chú thích:

- Đỗ Văn Tuyền (quê ở Hưng Yên) là một người say mê tìm hiểu về lịch sử, hiểu rõ tầm quan trọng của lịch sử.

- Tác phẩm *Đừng quên lịch sử* của ông được đăng trên chuyên mục *Tác phẩm hay* cho bạn, báo *Văn học và tuổi trẻ* số tháng 9 năm 2022.

6.

Giọt nắng

Mấy ngày qua ông trời như sa ngã
Dự tiệc tùng quên nhiệm vụ được giao
Đề gió mưa vượt ngục chạy ào ào
Xuống trần gian thét gào, tan nắng gắt.
Đám cây non dựa vào nhau quặn thắt

Trái đầu mùa quăng quật giữa hư không
Lúa đang xanh mơn mớn với nắng hồng
Bỗng chết ngộp, ngược dòng trong biển nước.
Rồi lòng đường dường như ô trọc(1) quá
Bầy người qua bằng những chiếc ô gà
Nước chẳng rút, bênh bong trôi - đóng rác
Giáp mặt người là những hạt mưa sa.
Ông trời ơi xin gác tiệc bàn trà
Bất mưa lũ giam cầm, tha nắng ấm
Chúng con đang đợi chờ trong hi vọng
Ông thương tình mang nắng tới trần gian!

(Cỏ Phong Sương, *Văn học tuổi trẻ*, số tháng 12 (513) năm 2022- Trang 43)

* Chú thích:

- Cỏ Phong Sương là bút danh của Thích Nhật Minh, một tu sĩ Phật giáo và tác giả được yêu mến trên diễn đàn Văn Học Trẻ. Sinh ra vào năm 1987, anh xuất gia với pháp danh Thích Nhật Minh và hiện sống cuộc đời thanh tịnh, gắn bó với thiên nhiên và thiền định. Với tình yêu văn chương, Cỏ Phong Sương đã sáng tác nhiều tác phẩm mang đậm chất thơ, kết hợp giữa vẻ đẹp thiên nhiên và triết lý Phật giáo, nhằm truyền tải thông điệp về nhân ái, yêu thương và sự hòa hợp với tự nhiên.

- Thơ văn của Cỏ Phong Sương thường thể hiện sự hòa quyện giữa con người và thiên nhiên, với lối viết tinh tế, giàu cảm xúc, mang đến cho độc giả những trải nghiệm sâu lắng và suy ngẫm về cuộc sống vô thường.

(1) Ô trọc: là rác rưởi gây hại cơ thể, (ô: đen tối. Trọc: dơ bẩn), dưới dạng vô hình (khí) và hữu hình (độc tố).